

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2021, sp. zn. 4 Tdo 609/2021, ECLI:CZ:NS:2021:4.TDO.609.2021.1

Číslo: 22/2022

Právní věta:

Neoprávněným bráněním v užívání domu ve smyslu skutkové podstaty přečinu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku může být i znemožnění využití věcného břemene chůze a jízdy k pozemku obviněného (povinný pozemek) svěřícího vlastníkov jiných pozemků (oprávněné pozemky poškozeného) a zde umístěného jeho domu, bytu nebo nebytového prostoru.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.07.2021

Spisová značka: 4 Tdo 609/2021

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru

Předpisy: § 208 odst. 2 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 1997, sp. zn. [2 Tzn 207/96](#), uveřejněné pod číslem 49/1997 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. [5 Tdo 232/2003](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2010, sp. zn. [6 Tdo 213/2010](#)

Rozsudek Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 23. 5. 1997, sp. zn. 1 T 358/96

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněné P. F. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2021, sp. zn. 3 To 114/2020, v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Frýdku-Místku pod sp. zn. 3 T 163/2018.

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 11. 3. 2020, sp. zn. 3 T 163/2018, byla obviněná P. F. (dále jen obviněná, popřípadě dovolatelka) uznána vinnou přečinem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty výroku o vině citovaného rozsudku dopustila tím, že v době nejméně od 30. 6. 2017 do 20. 11. 2018 v obci XY, okres XY, jako majitelka mimo jiné pozemku parc. č. XY - ostatní komunikace nerespektovala věcné břemeno chůze a jízdy po tomto pozemku ve prospěch vlastníků pozemků parc. č. XY, XY a XY a neumožnila majiteli uvedených nemovitostí, včetně domu č. p. XY umístěného na pozemku parc. č. XY, tj. B. L., používat pozemek parc. č. XY za účelem přístupu k domu č. p. XY a k pozemkům ve vlastnictví jmenovaného, když

- nejméně od 30. 6. 2017 úmyslně změnila původní přístupový kód, který používal B. L., na nový přístupový kód na elektronické bráně stojící souběžně se silnicí I. třídy č. 56 na pozemku parc. č. XY a částečně na pozemku parc. č. XY, čímž znemožnila B. L. přístup ze silnice na pozemek parc. č. XY, dále vystavěla souběžné drátěné oplocení na hranici pozemku parc. č. XY s pozemky ve vlastnictví B. L. a dále vystavěla na dalším svém pozemku parc. č. XY betonové oplocení bránící ve vjezdu z tohoto pozemku na pozemek B. L.;

- poté, co v rámci exekučního řízení byl dne 4. 9. 2018 zbourán čelní plot s elektronickou bránou a zpřístupněn tak vjezd ze silnice na pozemek parc. č. XY, nejméně ve dnech 25. 9. 2018 minimálně v době od 07:30 hodin do 08:30 hodin a 27. 9. 2018 nejméně kolem 13:30 hodiny zaparkovala na místo zbouraného plotu kolmo přes pozemek parc. č. XY svoje osobní motorové vozidlo tov. zn. XY, reg. zn. XY, aby tak zabránila průjezdu k domu č. p. XY, a uzamkla pomocí visacího zámku bránu souběžného oplocení vybudovaného na hranici mezi pozemky parc. č. XY a pozemky ve vlastnictví B. L.;

- přičemž rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 17. 6. 2016, č. j. 13 C 282/2013-538, ve spojení s opravným usnesením ze dne 20. 7. 2016, č. j. 13 C 282/2013-551, a ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2017, č. j. 11 Co 499/2016-739, který nabyl právní moci dne 21. 3. 2017, byla zamítnuta její žaloba na zrušení věcného břemene chůze a jízdy k pozemku parc. č. XY ve prospěch vlastníků pozemku parc. č. XY a pozemků parc. č. XY a XY;

- a usnesením Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 16. 2. 2018, č. j. 8 Nc 1801/2018-18, které se stalo vykonatelným dne 23. 2. 2018, rozhodl soud předběžně, že P. F. je povinna zdržet se jednání bránících B. L. v přístupu k pozemkům v jeho vlastnictví;

- pozemek parc. č. XY je přitom jediný, který umožňuje realizaci chůze a jízdy k domu č. p. XY a pozemkům ve vlastnictví B. L., které nejsou přímo spojeny s veřejnou cestou, a tímto jednáním mu tak dlouhodobě bezdůvodně bránila v užívání domu č. p. XY.

2. Za shora uvedený přečin a přečin pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku, jímž byla uznána vinnou rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 3. 9. 2019, sp. zn. 3 T 112/2019, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 11. 2019, sp. zn. 4 To 252/2019, uložil Okresní soud ve Frýdku-Místku obviněné podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku a § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný peněžitý trest v počtu 300 denních sazeb s výší jedné denní sazby 700 Kč, tj. celkem ve výměře 210 000 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanovil okresní soud obviněné náhradní trest odnětí svobody ve výměře 10 měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený B. L. odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku Okresní soud ve Frýdku-Místku zrušil výrok o trestu v rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 3. 9. 2019, sp. zn. 3 T 112/2019, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 11. 2019, sp. zn. 4 To 252/2019, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

4. Proti rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 11. 3. 2020, sp. zn. 3 T 163/2018, podala obviněná odvolání směřující do všech výroků. O podaném odvolání rozhodl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 10. 2. 2021, sp. zn. 3 To 114/2020, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 tr. ř. z podnětu odvolání obviněné zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a sám za splnění podmínek § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněné za přečin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku a sbíhající se přečin pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku, jímž byla uznána vinnou rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 3. 9. 2019, sp. zn. 3 T 112/2019, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 11. 2019, sp. zn. 4 To 252/2019, uložil podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2, § 67 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku souhrnný peněžitý trest v počtu 100 denních sazeb s výší jedné denní sazby 700 Kč, tj. celkem ve výměře 70 000 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněné stanoven pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl peněžitý trest vykonán, náhradní trest odnětí svobody v trvání 5 měsíců. Současně Krajský soud v Ostravě zrušil výrok o trestu v rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 3. 9. 2019, sp. zn. 3 T 112/2019, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 11. 2019, sp. zn. 4 To 252/2019, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Jinak zůstal napadený rozsudek nezměněn.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2021, sp. zn. 3 To 114/2020, podala obviněná prostřednictvím obhájce dovolání proti výroku o vině a trestu z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Předně dovolatelka připouští, že si je vědoma skutečnosti, že dovolání je mimořádný opravný prostředek a že nemůže sloužit k „běžné revizi skutkových zjištění“. Dovolatelka je přesvědčena o přímém rozporu informace Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, katastrální pracoviště v XY, se skutkem, pro který byla pravomocně odsouzena, z čehož dovozuje, že její jednání nemohlo být trestným činem. Argumentuje neexistencí věcného břemene a současně skutečností, že věcné břemeno nezatěžovalo konkrétní pozemky v jejím výlučném vlastnictví. Namítá, že orgány činné v trestním řízení nepostupovaly podle § 2 odst. 5 tr. ř., byť soudy vycházely z pravomocného civilního rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, a že soudům nebylo divné, s jakou intenzitou vytrvale tvrdí dané skutečnosti. Obviněná vytkla postup soudů, které „nešly do hloubky a nevyvrácení její obhajoby“. Současně uvádí, že se stala terčem kybernetické trestné činnosti a že žádné pomluvy nepsala. Nenaplnění znaků projednávaného trestného činu dovozuje z nezatížení věcného břemene pozemku parc. č. XY ve prospěch pozemků parc. č. XY, XY a XY, když tyto pozemky nebyly nikdy oprávněnými z věcného břemene, čímž nedošlo k žádnému neoprávněnému zásahu ze strany obviněné. Obviněná předložila rozhodnutí katastrálního úřadu ze dne 6. 5. 2021, č. j. OR-204/2021-802-1, tj. oznámení o opravě chyby v údajích katastru nemovitostí. Z tohoto důvodu se nemohla dopustit přečinu, za něhož je pravomocně odsouzena. Soudům nižších stupňů dále vytýká, že vycházely toliko z historických rozhodnutí katastrálního pracoviště u obecního úřadu v XY, stejně jako u stavebního úřadu Městského úřadu v XY a že pokud by tak nečinily, jistě by došly k závěru, že její jednání nelze podřadit pod žádnou skutkovou podstatu uvedenou v trestním zákoníku. Současně obviněná namítá, že odvolací soud nadřadil odvozené věcné právo - věcné břemeno vlastnickému právu. Akcentuje, že

i odvolací soud nemá pochyb o obstarání si jednoduššího přístupu poškozeného k předmětným nemovitostem, ovšem zaujímá stanovisko, že poškozený si nebude zajišťovat jiný přístup, když už jeden má, byť sporný, a obviněná to považuje za protimluv.

6. V závěru podaného dovolání obviněná navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2021, sp. zn. 3 To 114/2020, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. i rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 11. 3. 2020, sp. zn. 3 T 163/2018, a aby dále postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř.

7. Dovolatelka následně dne 25. 5. 2021 sama prostřednictvím e-mailové komunikace zaslala Nejvyššímu soudu podání, jež nazvala „dovolání proti nezákonným rozsudkům“, včetně dalších podání v podobě příloh, které se vztahují k projednávané věci stran věcného břemene.

8. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání konstatuje, že těžiště námitek obviněné spočívá v tvrzení, že věcné břemeno, které nerespektovala, vůbec neexistuje. Tuto argumentaci považuje státní zástupce za skutkovou, přičemž poukazuje na závěry soudů nižších stupňů, které na základě provedeného dokazování dospěly k závěru, že věcné břemeno existuje. Současně zdůrazňuje, že otázka existence věcného břemene souvisela s otázkou viny, takže soudy nižších stupňů nebyly vázány civilním rozhodnutím, to ovšem nebránilo tomu, aby k výsledkům civilního řízení přihlížely, zejména za situace, kdy v rámci civilního řízení ve věci rozhodoval Nejvyšší soud, ale i Ústavní soud.

9. Státní zástupce dále akcentuje, že dovolání nelze opírat o nové skutečnosti a důkazy, a tudíž je bezpředmětný odkaz dovolatelky na oznámení katastrálního úřadu o chybě v údajích katastru nemovitostí. Nové skutečnosti by mohla dovolatelka uplatnit v jiném mimořádném opravném prostředku, a to v návrhu na povolení obnovy řízení. Nadto státní zástupce uvádí, že z provedené opravy nevyplývá, že by věcné břemeno neexistovalo, jedná se v podstatě o technickou opravu, když údaje o věcném břemenu byly přeneseny do jiné části příslušných listů vlastnictví. V tomto směru také odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2017, sp. zn. [22 Cdo 3199/2017](#), ve kterém bylo konstatováno, že existence věcného břemene (nyní služebnosti) není bezvýjimečně odvislá od zápisu v katastru nemovitostí. Rovněž námitka, že poškozený má možnost přístupu k domu jiným způsobem je primárně skutkového charakteru.

10. V závěru podaného vyjádření navrhl státní zástupce podané dovolání obviněné jako nedůvodné podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítnout. Vyslovil podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání a to i pro případ odlišného stanoviska podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.

III.

Přípustnost dovolání

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněné je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce, tedy podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. a v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., přičemž lhůta k podání dovolání byla ve smyslu § 265e tr. ř. zachována.

12. Nejvyšší soud nicméně na tomto místě považuje za nezbytné zdůraznit, že jako soud dovolací přihlíží pouze k podáním, jež byla učiněna obviněnou prostřednictvím obhájce v rámci dvouměsíční lhůty podle § 265e odst. 1 tr. ř., přičemž rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit pouze po dobu trvání lhůty k podání dovolání podle § 265f odst. 2 tr. ř. (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 4. 2008, sp. zn. [7 Tdo 405/2008](#), a přiměřeně též usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2008, sp. zn. [III. ÚS 1706/08](#), a usnesení Ústavního soudu ze dne 21.

4. 2020, sp. zn. [IV. ÚS 692/20](#)). Dodatečná modifikace již podaného dovolání, a to, pokud jde o rozsah, v němž je napadáno některé z rozhodnutí uvedených v § 265a odst. 1, 2 tr. ř., tak i co do důvodů dovolání uvedených v § 265b tr. ř., je možné pouze po dobu dovolací lhůty. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, se týká toho, kolik výroků a v kterých směrech dovolatel napadá, resp. zda napadá určitý výrok celý nebo jen jeho část. Tento rozsah pak může být zúžen, nebo naopak rozšířen. Pokud jde o změnu důvodů dovolání, dovolatel je oprávněn nahradit stávající důvod nebo některý z nich jiným důvodem nebo doplnit dovolání novým, dosud neuvedeným důvodem. I po dodatečných modifikacích dovolání podle § 265f odst. 2 tr. ř. musí zůstat zachovány obligatorní obsahové náležitosti dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř. Změny dovolání podle § 265f odst. 2 tr. ř. je dovolatel oprávněn činit jen do uplynutí své dvouměsíční dovolací lhůty podle § 265e tr. ř., a to včetně jakékoliv doplňování důvodů dovolání v rámci uplatněných dovolacích důvodů. Změny provedené poté jsou bez jakéhokoli právního významu a Nejvyšší soud k nim nepřihlíží. S ohledem na uvedené Nejvyšší soud nemůže přihlížet k podání obviněné zaslané elektronicky Nejvyššímu soudu přímo z její e-mailové adresy, tedy nikoliv prostřednictvím obhájce, neboť toto bylo učiněno jednak po uplynutí dovolací lhůty, jednak nebylo podáno prostřednictvím obhájce (blíže viz § 265d odst. 2 tr. ř.). Podání obviněné označené jako „dovolání“ ze dne 25. 5. 2021 tedy nemůže být Nejvyšším soudem vůbec přezkoumáváno v rámci dovolacího řízení a nemůže být na ně nijak reagováno.

IV. Důvodnost dovolání

13. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněnou naplňují jí uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

14. Ve smyslu § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněné dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (viz omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 73/03](#)). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

15. Důvod dovolání vymezený ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Poukazem na uvedený dovolací důvod se nelze v zásadě domáhat přezkoumání učiněných skutkových zjištění, pokud ovšem tato jsou takového druhu a rozsahu, že na jejich základě lze přijmout jim adekvátní právní závěry. Skutkový stav je tak při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly

správně právně posouzeny v souvislosti s provedeným dokazováním a následně právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. S poukazem na označený dovolací důvod se za dané situace nelze domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na kterých je napadené rozhodnutí vystavěno. Nejvyšší soud se tedy nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních a je takto zjištěným skutkovým stavem vázán. Povahu právně relevantních námitek nemohou mít takové námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění a hodnocení důkazů, či takové námitky, kterými dovolatelé vytýkají neúplnost provedení dokazování. Dovolací soud musí - s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu - vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání a jím vyvolaného následku v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

16. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

17. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněné P. F.

18. Vzhledem ke konkrétnímu obsahu dovolacích námitek považuje Nejvyšší soud především za vhodné uvést, že obviněná v podaném dovolání uplatňuje v podstatě stejné námitky jako v řízení před soudy nižších stupňů, přičemž tyto na její obhajobu reagovaly, tedy zabývaly se jí. V souvislosti s námitkami, které obviněná uplatnila v rámci podaného dovolání a jež jsou shodné s námitkami uplatněnými v podaném odvolání, je třeba uvést, že na situaci, kdy obviněná v podaném dovolání opakuje shodné námitky, které uplatnila před soudy nižších stupňů a s nimiž se tyto soudy řádně a náležitě vypořádaly, dopadá usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu (vydáváném v Nakladatelství C. H. Beck, ročník 2002, svazek 17, pod č. T 408.), podle kterého jde o dovolání zpravidla neopodstatněné. Takovým je i dovolání obviněné v dané věci.

19. Bez ohledu na shora naznačený závěr lze konstatovat, že obviněná formálně opírá své námitky o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ovšem jí namítané vady nelze podřadit pod uplatněný dovolací důvod a neodpovídají ani žádnému jinému dovolacímu důvodu. Obviněná totiž primárně sice vytýká soudům nižších stupňů nespáchání přečinu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku, ovšem na podkladě námitek, že neexistovalo žádné věcné břemeno ve prospěch vlastníků pozemků č. XY, XY a XY. Takto formulovanými dovolacími námitkami obviněná jen vyjadřuje nesouhlas se skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů, a tudíž pouze zpochybňuje skutková zjištění soudů nižších stupňů týkající se existence předmětného věcného břemene. Takovou argumentaci zcela mívají hranice deklarovaného dovolacího důvodu a její námitky nemohou zakládat přezkumnou povinnost Nejvyššího soudu.

20. Kromě toho Nejvyšší soud považuje za nutné uvést, že soudy nižších stupňů své skutkové a právní závěry řádně zdůvodnily. Zde je namístě odkázat zejména na rozsudek soudu prvního stupně, který řádně zdůvodnil své úvahy ohledně rozsahu dokazování a hodnocení provedených důkazů. Uvedený soud následně přesvědčivým způsobem objasnil, k jakým skutkovým závěrům dospěl a na podkladě jakých důkazů [zejména výpovědi obviněné, výpovědi poškozeného, listinných důkazů (výpisů z katastru nemovitostí, soudních rozhodnutí v civilním řízení, fotodokumentace, vyjádření silničního správního úřadu, rozhodnutí stavebního úřadu aj.)]. Odvolací soud se pak plně ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, když v podaném odvolání obviněná, jak již bylo naznačeno, uplatnila obdobné námitky jako v dovolání, přičemž se ovšem nespokojil pouze s odkazem na písemné

odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, nýbrž sám doplnil dokazování a následně řádně odůvodnil své úvahy z pohledu uplatněných námitek obviněné.

21. Soud prvního stupně provedl ve věci nadstandardní rozsáhlé dokazování, nečinil tak selektivním způsobem, neboť prováděl důkazy, jak navržené obžalobou, tak obhajobou, a věnoval náležitou a dostatečnou pozornost hodnocení jednotlivých listinných důkazů v kontextu s ostatními provedenými důkazy. Lze tedy uzavřít, že soud prvního stupně v rámci kontradiktorního řízení provedl dokazování v rozsahu, který mu umožnil zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu nezbytném pro jeho rozhodnutí.

22. Hodnocení důkazů soudy nižších stupňů zároveň nevykazuje žádné znaky libovůle či svévole, nýbrž odpovídá zásadám logiky. V dané věci pak nebyl zjištěn ani tzv. extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, který ani obviněná v rámci podaného dovolání nenamítá, a proto nebylo žádného objektivního důvodu pro pochybnosti o správnosti napadených rozhodnutí.

23. Nejvyšší soud považuje za nutné ještě zdůraznit, že v dané věci nebylo primární úlohou trestního soudu posuzovat, zda byl možný přístup k nemovitostem poškozeného jiným způsobem než prostřednictvím věcného břemene zřízeného k pozemku obviněné. Pro posouzení viny dovolatelky stran dalších způsobů vstupu na pozemky poškozeného je taková námitka zcela irelevantní a nepodstatná. Nejvyšší soud, jakož i soudy nižšího stupně, musí vycházet z právního i faktického stavu v době spáchání přečinu. Přesto považuje Nejvyšší soud za vhodné uvést, že obviněná po poškozeném fakticky požaduje, aby se dobrovolně vzdal existujícího věcného břemene, které mu právně umožňuje přístup k jeho nemovitostem, a aby požadoval zřízení věcného břemene umožňujícího mu přístup k jeho nemovitostem po někom jiném, aniž by měl zaručeno, že mu jiný vlastník pozemků umožní tento přístup přes svůj pozemek, a že tedy poškozený nebude muset vést civilní spor. Takový postup poškozeného by byl krajně riskantní a mohl by vést k tomu, že by měl skutečně právně velmi ztížený přístup ke své nemovitosti, popřípadě po jistou dobu zcela vyloučen jakýkoli přístup. V tomto směru je třeba uvést, že skutečnost, že vlastníci přiléhajících nemovitostí v jisté omezené míře umožnili poškozenému přístup k jeho nemovitosti, nelze chápat tak, že mu to po právu umožní i v budoucnu, neboť z jejich strany jde o jistou vstřícnost vůči poškozenému, nikoliv o jejich právní povinnost. Nad rámec tohoto závěru je také nezbytné zdůraznit, že pokud by se poškozený dobrovolně vzdal existujícího věcného břemene, tak by takový postup mohl vést k tomu, že by mu právo nezbytné cesty k jeho nemovitosti ve vztahu k jiným vlastníkům nemovitostí nemuselo být přiznáno s odkazem na § 1032 odst. 1 písm. b) o. z. (viz přiměřeně Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2019, sp. zn. [III. ÚS 2408/18](#)).

24. Jinak řečeno, pro posouzení viny a naplnění skutkové podstaty přečinu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku v daném případě nebylo rozhodné, zda existoval případně i jiný omezený přístup na pozemky poškozeného, nýbrž stav zapsaný v katastru nemovitostí stran věcného břemene v době spáchané trestné činnosti. Jestliže věcné břemeno chůze a jízdy k pozemku parc. č. XY ve prospěch vlastníků pozemku parc. č. XY a pozemků parc. č. XY a XY bylo řádně zapsáno ve veřejném rejstříku, kterým katastr nemovitostí je, pak takový zápis musí respektovat každý a kdokoli může vycházet ze stavu zapsaného v katastru nemovitostí. Jestliže tedy věcné břemeno chůze a jízdy k pozemku parc. č. XY ve prospěch vlastníků pozemku parc. č. XY a pozemků parc. č. XY a XY bylo v době trestné činnosti obviněné zapsáno v katastru nemovitostí, musela se jím dovolatelka řídit. Obecně lze připustit, že jiný plnohodnotný přístup k nemovitosti bez toho, že by poškozený byl odkázán na jistou vstřícnost vlastníků jiných pozemků, by mohl vést za určitých okolností k úvahám o možnosti neuplatnění trestní odpovědnosti s použitím zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku. O takový případ ovšem v dané věci nejde.

25. Pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že si je vědom skutečnosti, že předmětný zápis v katastru nemovitostí – veřejném seznamu má povahu vyvratitelné domněnky. Tento závěr ovšem neopravňoval obviněnou k tomu, aby ignorovala věcné břemeno a bránila poškozenému opakovaně v užívání předmětných nemovitostí. Je totiž nutno respektovat zásadu materiální publicity. Podle § 980 odst. 1 o. z. platí, že je-li do veřejného seznamu zapsáno právo k věci, neomlouvá nikoho neznalost zapsaného údaje. Podstatou zásady materiální publicity je zákonná ochrana důvěry v údaje zapsané ve veřejném seznamu, v tomto případě v katastru nemovitostí. Pokud obviněná nesouhlasila s tímto zápisem do veřejného seznamu, měla možnost se proti němu bránit právními prostředky, nikoliv trestnou činností. Zde je třeba odkázat na ustanovení § 986 odst. 1 o. z., podle něhož ten, kdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do veřejného seznamu bez právního důvodu ve prospěch jiného, může se domáhat výmazu takového zápisu a žádat, aby to bylo ve veřejném seznamu poznamenáno. Orgán, který veřejný seznam vede, vymaže poznámku spornosti zápisu, nedoloží-li žadatel ani do dvou měsíců od doručení žádosti, že své právo uplatnil u soudu. Postup podle tohoto ustanovení vede k zápisu poznámky spornosti do katastru nemovitostí. Dále je nezbytné doplnit, že zápis poznámky spornosti zápisu v katastru nemovitostí upravuje rovněž § 24 zákona č. 256/2013, o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů. Katastrální zákon pod označením „poznámka spornosti zápisu“ zahrnuje, jak právní úpravu poznámky rozepře, tak poznámky spornosti: „Není-li stav zapsaný v katastru v souladu se skutečným právním stavem, osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, se domáhá odstranění nesouladu, a prokáže-li, že své právo uplatnila u soudu, zapíše se na její žádost do katastru poznámka spornosti zápisu. Obdobně se zapíše do katastru poznámka spornosti zápisu i v případě, že někdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do katastru bez právního důvodu ve prospěch jiného, a žádá, aby to bylo v katastru poznamenáno. Poznámku spornosti zápisu, která působí proti zápisu provedenému na základě napadeného právního jednání a na něj navazujícím zápisům, zapíše katastrální úřad také na základě oznámení soudu o podané žalobě nebo na základě doloženého návrhu žalobce, pokud žalobce podal žalobu o určení, že právní jednání, na jehož základě má být zapsáno právo do katastru, je neplatné, zdánlivé nebo zrušené.“ Současně je třeba uvést, že pokud by se obviněná domáhala výmazu zápisu v katastru nemovitostí a o tomto výmazu nebylo kladně pravomocně rozhodnuto, tak musí obviněná respektovat tento zápis, a to stejně jako státní orgány a jiné subjekty.

26. Nad rámec tohoto závěru je třeba akcentovat, že z katastru nemovitostí jako veřejně dostupného veřejného rejstříku je patrné, že v katastru nemovitostí bylo v době spáchání trestné činnosti zapsáno věcné břemeno chůze a jízdy k pozemku parc. č. XY (povinný pozemek) ve prospěch vlastníků pozemku parc. č. XY a pozemků parc. č. XY a XY (oprávněné pozemky); do 31. 8. 2016 navíc věcné břemeno hnaní dobytka, které bylo zrušeno výrokem pod bodem II. v rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 17. 6. 2016, sp. zn. 13 C 282/2013. Ve vztahu k zákonnosti a pravdivosti zápisu v katastru nemovitostí, jak již bylo naznačeno, probíhalo občanskoprávní řízení, které iniciovala právě obviněná, která vystupovala jako žalobce, a toto řízení dospělo až k Nejvyššímu soudu jako soudu dovolacímu, ale nakonec i k Ústavnímu soudu. Žaloba obviněné o zrušení věcného břemene chůze a jízdy k pozemku parc. č. XY ve prospěch vlastníků pozemku parc. č. XY a pozemků parc. č. XY a XY byla rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 17. 6. 2016, sp. zn. 13 C 282/2013 (výrokem pod bodem III.), ve znění opravného usnesení téhož soudu ze dne 20. 7. 2016 a ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 2. 2017, sp. zn. 11 Co 499/2016, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2017, sp. zn. [22 Cdo 3199/2017](#), zamítnuta.

27. Nejvyšší soud neshledává žádnou vadu v postupu soudů nižších stupňů, jestliže vycházely z těchto civilních rozsudků, v nichž byla otázka věcného břemene vyřešena a postavena na jisto, byť lze připustit, že trestní soudy nejsou takovým pravomocným civilním rozhodnutím vázány, pokud jde o posouzení viny obviněné (viz § 9 odst. 1 tr. ř.). Protože otázka existence věcného břemene nepochybně je podstatná pro posouzení viny obviněné, musel si trestní soud tuto otázku nepochybně posoudit jako předběžnou podle § 9 odst. 1 tr. ř. bez ohledu na existenci pravomocného civilního

rozhodnutí. Jinak vyjádřeno, byť se šlo o předběžnou otázku z odvětví občanského práva, musely si ji soudy nižších stupňů posoudit samy (výjimku by představovalo řešení otázek osobního stavu podle § 9 odst. 2 tr. ř., otázky vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle § 10 odst. 2 tr. ř., souladnosti zákona s ústavním pořádkem, což přísluší Ústavnímu soudu, a předběžných otázek v působnosti Soudního dvora Evropské unie podle § 9a tr. ř.; o žádnou z uvedených výjimek tu ovšem nešlo) – viz k tomu např. Šámal, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 170 a násl.; Draštík, A., Fenyk, J. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, s. 83 a násl. Tento princip vychází ze základního pravidla *iura novit curia* a má ústavněprávní základ v čl. 40 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle nichž rozhoduje o vině a trestu jen soud v trestním řízení (proto soud v trestním řízení může dospět i ke zcela jiným závěrům v dané předběžné otázce týkající se viny oproti rozhodnutí soudu v civilní věci) – viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 11. 2009, sp. zn. [III. ÚS 2042/08](#), uveřejněný ve svazku 55 pod č. 247 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu. Přesto platí, že soud rozhodující v trestním řízení nemůže zcela ignorovat rozhodnutí o předběžné otázce učiněné civilními soudy v občanském soudním řízení s odkazem na § 9 odst. 1 tr. ř., a přestože si otázku týkající se viny musí posoudit sám, je jeho povinností se vypořádat s argumentací civilních soudů a případnou odchylku od jiného pravomocného rozhodnutí v civilní věci k téže otázce náležitě odůvodnit (viz k tomu zejména rozhodnutí pod č. [17/2005](#), č. [17/2009](#), č. [42/2012](#) a č. [5/2020-III](#). Sb. rozh. tr.).

28. Z pohledu těchto závěrů je třeba uvést, že soudy nezaložily závěr o existenci věcného břemene na pouhém odkazu na pravomocné civilní rozhodnutí, neboť ve věci provedly rozsáhlé dokazování jednak výslechem obviněné, jednak poškozeného, ale zejména provedly listinné důkazy týkající se předmětných nemovitostí (např. obsahem listů vlastnictví, územního rozhodnutí ze dne 25. 2. 2010, listiny o prošetření věcných břemen ze dne 26. 9. 2009, leteckých snímků katastrální mapy, vyjádření silničního správního úřadu), přičemž dospěly k závěru, že obviněná záměrně nerespektovala věcné břemeno chůze a jízdy poškozených, když ignorovala pravomocné rozhodnutí civilních soudů, ale i předběžné opatření soudu, kterým jí bylo uloženo zdržet se jednání bránícího poškozenému v přístupu k pozemkům v jeho vlastnictví. Zde je třeba pro jistotu přesnost uvést, že již samotné nerespektování usnesení Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 23. 2. 2018, sp. zn. Nc 1801/2018 (předběžné opatření) by mohlo být posouzeno jako trestný čin podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku (viz přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. [4 Tdo 1038/2012](#)). Navíc obviněná v podstatě v rámci nyní projednávané věci uplatnila obdobné argumenty stran neexistence věcného břemene jako v civilním řízení, takže z její strany jde o opakování stejné argumentace, jakou uplatnila v civilním řízení, a nejde o žádnou novou argumentaci. Nad rámec uvedeného je vhodné dodat, že civilní část řízení týkající se spornosti věcného břemene byla projednána v rámci celé soudní soustavy, a to i před Ústavním soudem, který usnesením ze dne 18. 2. 2020, sp. zn. [I. ÚS 3852/17](#), odmítl ústavní stížnost obviněné, což rovněž jistým způsobem dokresluje celou situaci.

29. Obviněná dále argumentuje ustanovením čl. 11 odst. 1 věty první Listiny základních práv a svobod, byť na něj výslovně neodkazuje. Podle citovaného ustanovení platí, že každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Z pohledu ústavního pořádku je tak zřejmé, že právo obviněné vlastnit předmětný pozemek parc. č. XY je rovno vlastnickému právu poškozeného k pozemku parc. č. XY a pozemkům parc. č. XY a XY, k nimž by měl být zajištěn přístup v rámci práva věcného břemene chůze a jízdy. Neméně podstatné je i ustanovení čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. V projednávaném případě tedy musí Nejvyšší soud zdůraznit, že v případě, že dojde-li k omezení vlastnického práva v důsledku věcného břemene, zavazuje tato skutečnost vlastníka služebného pozemku (v tomto případě dovolateku) ke strpění povinnosti, nechat vlastníkovu panujícího pozemku (v tomto případě poškozeného), aby mohl vykonávat řádně právo z věcného břemene chůze a jízdy ke svým

nemovitostem. Z vlastnictví tak vyplývají nejen práva, ale i povinnosti. Vlastník má právo svůj majetek držet, užívat, požívat a disponovat s ním, je oprávněn vzdát se své věci, opustit ji, spotřebovat ji nebo ji zničit. Jeho vlastnictví působí vůči všem ostatním, kteří se musí zdržet neodůvodněných zásahů do něj. Vlastník je povinen svůj majetek nezneužívat a jeho prostřednictvím neškodit druhým. Dovolatelka tak nesměla narušovat výkon vlastnického práva poškozeného, kterému svým jednáním, k němuž se doznala, omezila výkon jeho vlastnického práva. Zde je třeba akcentovat i skutečnost, že obviněná si musela být vědoma existence věcného břemene ještě před civilním rozhodnutím, neboť v odůvodnění územního rozhodnutí Obecního úřadu v Ostravici – stavebního úřadu ze dne 25. 5. 2009, č. j. Výst. 383/2009-328, byla vyslovena podmínka zachování veřejného přístupu na komunikaci parc. č. XY, jež byla doprovázena podmínkou uzavření smlouvy o věcném břemenu s právními nástupci po původním vlastníkovi. Nejvyšší soud zdůrazňuje, že podstata věcného břemene spočívá v tom, že omezuje vlastníka nemovitosti ve prospěch někoho jiného tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet, nebo něco konat. Z věcného břemene tedy plyne oprávnění užívat cizí věc. Věcná břemena patří mezi věcná práva k cizí věci a slouží k tomu, aby oprávněný mohl využít určitou část užitné hodnoty cizí věci, a pro vlastníka věci to znamená, že je naopak povinen něco dát, konat, trpět, nebo se něčeho zdržet.

30. Pokud obviněná v podaném dovolání odkazuje na rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, katastrální pracoviště v XY, ze dne 6. 5. 2021, č. j. OR-204/2021-802-1, tak jde toliko o její vlastní interpretaci tohoto rozhodnutí, neboť jím došlo pouze k opravě chyb v katastru nemovitostí na listu vlastnictví, protože zápis oprávnění z věcného břemene byl proveden v listu vlastnictví do části D-LV, nikoliv do části C-LV, jak tomu bylo předtím, ovšem tato změna neznamená, že by snad věcné břemeno neexistovalo. Navíc je třeba zdůraznit, že Nejvyšší soud v rámci dovolacího řízení přezkoumává napadené rozhodnutí *ex tunc*, tedy podle skutkového a právního stavu existujícího v době vydání napadeného rozhodnutí, resp. v době, kdy probíhalo řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo. Nové skutečnosti a důkazy, tzv. *nova*, proto nejsou v dovolacím řízení přípustná. Obecně však mohou být podnětem k podání návrhu na povolení obnovy řízení podle § 277 a násl. tr. ř. (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 1997, sp. zn. Tzn 205/96, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2013, sp. zn. [11 Tdo 492/2013](#), či ze dne 27. 7. 2016, sp. zn. [6 Tdo 941/2016](#)).

31. Nejvyšší soud pro jistou přesnost ještě dodává, že v současné době podle katastru nemovitostí vlastníkem pozemku parc. č. XY – ostatní komunikace, ostatní plocha, zapsané na listu vlastnictví č. XY, již není obviněná, nýbrž F. Š. Nový vlastník nemovitých věcí – pozemků parc. č. XY o výměře 227 m² a parc. č. XY o výměře 193 m² – ostatní komunikace vydražil v exekuční dražbě pořádané JUDr. J. T., LL.M., soudním exekutorem Exekutorského úřadu ve Frýdku-Místku, ve věci vedené pod sp. zn. 143 Ex 00331/18. Současně je z katastru nemovitostí zřejmé, že byla vyznačena k tomuto pozemku poznámka spornosti a pravděpodobně byla podána žaloba na určení vlastnického práva (podle zaslaných podání dovolatelky), neboť určovací žaloba se podává v případě poznámky spornosti.

32. Vzhledem ke shora uvedenému je nepochybné, že se obviněná svou argumentací obsaženou v podaném dovolání rozešla s uplatněným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a vznesla námitky, které nejsou podřaditelné pod dovolací důvod jí deklarovaný, ale ani pod žádný jiný důvod dovolání.

33. Proto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že o dovolání obviněné je nezbytné rozhodnout způsobem upraveným v § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., podle něhož Nejvyšší soud odmítne dovolání, bylo-li podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto dovolání v neveřejném zasedání.